

Testování seniorů začíná až v krizi.

Žádala jsem o to v létě, hájí se Maláčová

Vláda chce zítra zahájit plošné testování v domovech pro seniory. Podle kritiků s tím ale měla začít už dávno. Ministryně, pod kterou agenda spadá, tvrdí, že tuto strategii prosazovala už v létě. Neúspěšně.

Do Česka o víkendu dorazily dva miliony antigenních testů, dalších osm milionů vláda objednala. Od středy se budou používat k plošnému testování klientů v domovech pro seniory a v dalších sociálních zařízeních. Následovat mají také ošetřovatelé a další personál.

Počítá se přitom s opakovaným testováním v týdenním intervalu a postupem, který má zabránit případným nepřesnostem výsledků – metodu má jistit už známý a velmi citlivý PCR test.

Na první pohled jde o propracovanou strategii, která má zabránit šíření nákazy koronavirem mezi seniorní populací v domovech. Podle kritiků má ale významné minus – přijít měla už před několika týdny.

Zacílení na rizikové skupiny

Volání po plošném testování v domovech sílilo už na sklonku prázdnin a začátkem září. Upozorňoval na něj například epidemiolog Jiří Beran, který podle svých slov Ministerstvu zdravotnictví svůj plán na efektivnější zacílení opatření v seniorní populaci zaslal už před dvěma měsíci. Jako jednu z priorit v něm přitom uvádí právě metodu testování antigenu u lidí nad 65 let a personálu, který se o ně stará.

„Je velmi špatné, že se přichází až takto pozdě. Na ten neutěšený stav v domovech důchodců jsem upozorňoval už delší dobu. Poprvé jsem tuto informaci předal někdy na přelomu srpna a září, poté jsem ji znovu zdůrazňoval na konci září,“ uvedl Beran v neděli pro ČT.

Seznam Zprávy mají epidemiologův dokument k dispozici. Kromě zmiňovaných testů v něm vyjmenovává další priority postupu proti epidemii, a to včetně rychlého trasování a hospitalizace lidí nad 65 let.

„Institucionalizovaní senioři tvoří v ČR jedno procento populace a zároveň 24 % všech zemřelých. Dalších, asi 17 % osob (osoby starší 65 let) z populace přispívá k dalším 68 % úmrtí. Dohromady je to 18 % populace, jež přispívá k 92–93 % všech úmrtí na covid-19,“ míní epidemiolog.

Antigenní testy začaly už v září využívat některé brněnské domovy seniorů. Plošně se však nepoužívaly, a to ani v Praze, která rovněž v září testování v domovech požadovala.

„Plošné testování zatím není namístě. Možnosti, jak zamezit vstupu onemocnění do domovů pro seniory, ale hledáme. Kapacitně – pokud bychom používali testy na bázi PCR – tak bychom nebyli schopni tuto kapacitu dedikovat zbytku republiky, protože je potřebujeme na místě, kde je to v tuto chvíli nezbytné. Ale připravují se a už jsou aplikována různá režimová opatření,“ popsal tehdy dnes už bývalý ministr Roman Prymula (za ANO).

Nejvíce zranitelní

V domovech seniorů se mezitím zavedl zákaz návštěv, nařídilo se také vymezení speciálních prostorů pro pozitivně testované klienty a vyčlenění personálu. Přesto do těchto míst nákaza pronikla, a to velkou silou. Podle aktuálních dat vzniklo v zařízeních sociálních služeb téměř 200 ohnisek nákazy, ve kterých je téměř 4000 nakažených lidí.

„Určitě by ten počet nebyl tak velký jako teď, pokud by se personál testoval pravidelně od září v týdenním režimu, jako to dělají některé evropské státy,“ říká Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

Agenda týkající se domovů pro seniory spadá pod úřad ministryně práce a sociálních věcí Jany Maláčové z ČSSD, ta se přitom přidává na stranu těch, kdo testování v těchto místech dlouhodobě požadují.

„Poprvé jsem požadavek na plošné testování v sociálních službách tak jako v první vlně vznesla na Radě vlády pro zdravotní rizika dne 17. srpna a žádost opakovaně urgovala. Opakovaně jsem pak o to ministra Vojtěcha (*Adama Vojtěcha, bývalého šéfa zdravotnictví, za ANO*) požádala dopisem 9. září, pan ministr žádost nerefletoval,“ uvedla ministryně pro Seznam Zprávy. Důležitost testování podle ní pochopil další dnes už bývalý šéf resortu Roman Prymula (za ANO). „Domluvili jsme se na pilotním testování, které skončilo 23. října. Jsem tedy velmi ráda, že se testování antigeny konečně rozběhne,“ dodala.

Proč až teď?

Podle ministerstva dříve takové plošné testování na celostátní úrovni nebylo technicky proveditelné. Je o tom přesvědčen i epidemiolog a člen ministerské expertní skupiny Roman Chlíbek. Podle něj ke zdržení vedlo hned několik důvodů.

„Jednak zajištění dostatečného množství dodávek – v tuto chvíli se jedná o dva miliony balení testů a následně až do celkového počtu 10 milionů testů – a jednak se čekalo na více údajů o citlivosti a specifitě testů, protože od výrobců bylo málo údajů,“ vysvětlil odborník pro Seznam Zprávy.

Není test jako test

Debaty okolo spolehlivosti antigenních testů se vedou delší dobu. Společnost pro lékařskou mikrobiologii a ministerská Laboratorní skupina dříve varovaly před jejich celoplošným použitím. Testy jsou totiž méně spolehlivé než citlivá PCR metoda.

Minulý týden debatu znovu rozvířily zprávy odborníků z Fakultní nemocnice Motol v Praze o výsledcích studie citlivosti této metody.

Tisková zpráva s titulkem „Antigenní testy nejsou spolehlivé, ukazuje provedená studie“, kterou převzala řada médií, ukázala rychlotesty jako téměř nepoužitelnou metodu. Samotná studie však konstatovala, že citlivost je zhruba 70 procent a jedná se tak o vhodný doplněk k PCR testům. Neboli že výsledky antigenních testů je v některých případech vhodné ověřovat PCR testy. S tím také ostatně počítá strategie plošného testování v sociálních zařízeních.

Rozdíl mezi testy

Polymerázová řetězová reakce (PCR) je mezi odborníky považována za nejspolehlivější z dostupných způsobů testování. Metoda je založena na mnohonásobném namnožení vzorku DNA, který se nabere zpravidla stěrem z nosohltanu. Na vzorku se prokazuje přítomnost části viru SARS-CoV-2, jeho nukleové kyseliny.

Antigenové testování není založené na zjišťování samotného viru, ale proteinů na povrchu virusové částice, které podněcují reakci imunitního systému. Jeho výhodou je rychlost (do 15 až 30 minut), snadnost provedení a relativně nízká cena. Nevýhodou bývá nižší citlivost testu.

Od prvního října testy nákazu potvrdily téměř u 30 tisíc lidí nad 65 let, a senioři tak tvoří 14,4 procenta lidí s covidem. Osoby nad 75 let pak představují 6,8 procenta nakažených.

Testování někde začíná už ve středu a ve všech domovech seniorů a dalších sociálních zařízeních by mělo probíhat nejpozději po víkendu v pondělí. Během sedmi dnů by se mělo na základě opatření Ministerstva zdravotnictví otestovat až 100 tisíc lidí.

Největší nárůst nakažených v zařízeních sociálních služeb zaznamenal Středočeský kraj, kde ještě v září byli pouze dva nakažení klienti; v říjnu počet stoupl na 681.

Druhý nejpostiženější je Královéhradecký kraj, kde je v sociálních službách momentálně 457 nakažených klientů. Přes 400 nakažených hlásí zařízení v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Zdroj: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/miliony-testu-pro-seniory-az-nyni-zadala-jsem-to-uz-v-srpnu-haji-se-malacova-127227>